

فارسے پایہ دہم

ستایش: به نام کردگار - چشمه - خلاصه دانش‌ها

لغت و املا

صفحه ۱۰ تا ۱۶ فارسی ۱

پیمانه ۱
۱۰
تست

پیمانه ۱

۱. ۱- چند واژه از واژه‌های زیر نادرست معنا شده‌است؟
(فضل: بخشش)، (ورطه: اقیانوس)، (فروغ: پرتو)، (گلبن: بوته گل)، (معرکه: جای نبرد)، (نمط: روش، نوع)
۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار
۲. ۲- معنای چند واژه، درست است؟
(زهی: ادات تحسین)، (شکن: گردی صورت)، (پیرایه: زیور)، (بن: بیخ)، (غلغله‌زن: شور و غوغا کنان)، (زهره‌در: حریص)
۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار
۳. ۳- معنای «راست» در کدام بیت، با معنای این واژه در بیت زیر برابر است؟
«راست به مانند یکی زلزله / داده تنش بر تن ساحل یله»
۱) وصف رخ چو ماهش در پرده راست نیاید
۲) شیخ شیوخ عالم است آن که تو راست نومرید
۳) آمد ندای بی‌چون نی از درون نه بیرون
۴) به دست راست بگیر از هوا تو این نمامه
۴. ۴- معنای چند واژه، نادرست است؟
(کام: سقف دهان)، (معرکه: میدان جنگ)، (تعلل: درنگ کردن)، (قفا: روبه‌رو)، (فروغ: پرتو)، (نمط: روش)، (ورطه: مهلکه)، (یله: رها)،
(زهی: آفرین)، (هنگامه: غوغا)، (مفتاح: کلیدها)
۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار
۵. ۵- معنی چند واژه در مقابل آن نادرست آمده است؟
(ورطه: زمین پست)، (حکمت: تقدیر)، (خیره: بیهوده)، (یله: پهلوان)، (هنگامه: جمعیت مردم)، (شکن: پیچ و خم زلف)
۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار
۶. ۶- معنی واژگان همه گزیننه‌ها به‌جز گزیننه... تماماً درست آمده است.
۱) زهره در، تیزپا، همسری: بسیار ترساننده، شتابنده، برابری
۲) گلبن، زهره، هنگامه: گل سرخ، شجاعت، غوغا
۳) سهم، معرکه، پیرایه: ترس، میدان، آرایش
۴) برازندگی، شکن، نادره: دارندگی، پیچ، بی‌مانند
۷. ۷- واژه «راست» در همه گزیننه‌ها به‌جز گزیننه... معنایی یکسان دارد.
۱) راست چون سوسن و گل از اثر صحبت پاک
۲) ژاله بر لاله فرود آمده هنگام سحر
۳) ز سوی خزر نای رویین بخاست
۴) فاخته راست به کردار یکی لعبر است
۸. ۸- کدام بیت، غلط املائی یا رسم‌الخطی دارد؟
۱) خاریم و طربناک‌تر از بساد بهاریم
۲) از نعره مستانه ما چرخ پرآواست
۳) از شوق تو بی‌تاب‌تر از بساد صبایم
۴) آن کیست که مدهوش غزل‌های رهی نیست؟
- (آزمون کانون، ۲۱ مهر ۹۵)
- (آزمون کانون، ۲۳ مهر ۹۵)
- (آزمون کانون، ۲۳ مهر ۹۵)
- (آزمون کانون، ۲۱ مهر ۹۶)
- (کتاب درسی، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)
- (کتاب درسی، صفحه ۱۲ و ۱۳)
- (کتاب درسی، صفحه ۱۱۳)
- (آزمون کانون، ۲۱ مهر ۹۶)

۱۸- ۸- همه گروه‌های اسمی مشخص شده به جز گزینه ... در جایگاه «مفعول» قرار گرفته‌اند.

- (۱) ز مَشْتَمی خاک ما را آفریدی
- (۲) ندانم دیدنش را خود، صفت چیست
- (۳) تو با ما روز و شب در خلوت و ما
- (۴) خداوندی چنین بخشنده داریم

(آزمون کانون، ۲۰ مهر ۹۷)

- (۱) نیست تنی جز دو چشم نـرگس بیمار (مسند)
- (۲) خوش خرامان شو که پیش قد رعنا میرمت (نهاد)
- (۳) تو خفته در کجاوه به خواب خوش اندری (مفعول)
- (۴) چنان موافق طبع آیدم که ضرب اصول (مضاف‌الیه)

(آزمون کانون، ۲۰ مهر ۹۷)

- (۱) پوسه زند بر سر و بر دوش من (نهاد- مفعول)
- (۲) داده تنش بر تن ساحل یله (قید- نهاد)
- (۳) کیست کند با چو منی همسری؟ (متمم- صفت)
- (۴) تاج سر گلبن و صحرا، منم (مسند- مضاف‌الیه)

(کتاب درسی، صفحه ۱۴)

- (۱) حقیقت، پـرده‌برداری ز رخسار (نهاد)
- (۲) تـووی خـلّاق هر دانا و نادان (مسند)
- (۳) عجایب نقش‌ها سازی سوی خاک (مفعول)
- (۴) از آنش رنگ‌های بی‌شمار است (مسند)

(کتاب درسی، صفحه‌های ۱۰، ۱۲ و ۱۳)

- (۱) باغ ز من صاحب پیرایه شد
- (۲) از آنش رنگ‌های بی‌شمار است
- (۳) زو بدمد بس گهر تابناک
- (۴) وان همه هنگامه دریا بدید

(کتاب درسی، صفحه ۱۴)

- ۲۳- ۳- نام اجزای اصلی تشکیل دهنده بیت زیر، در کدام گزینه درست ذکر شده است؟
- «گشت یکی چشمه ز سنگی جدا»
- (۱) نهاد - مفعول - فعل
 - (۲) نهاد - متمم - مسند - فعل
 - (۳) نهاد - مسند - فعل

(کتاب درسی، صفحه ۱۳)

- (۱) تـاج سر گلبن و صحرا، منم
- (۲) رفت و ز مبدا چو کمی گشت دور
- (۳) سهمگنی، نادره جوشنده‌ای
- (۴) می‌کند از پرتو من زندگی

(آزمون کانون، ۲۰ مهر ۹۷)

۱۹- ۹- نقش دستوری واژه مشخص شده در کدام گزینه درست است؟

- (۱) نیست دلی جـز درون لاله پر از داغ
- (۲) میر من خوش می‌روی کاندر سر و پا میرمت
- (۳) گر تشنگان بادیه را جـان به لب رسید
- (۴) به دوستی که ز دست تـو ضربت شمشیر

۲۰- ۱۰- نقش همه واژگان مشخص شده به جز گزینه ... صحیح است.

- (۱) چون بدوم سبزه در آغوش من
- (۲) راست به مانند یکی زلزله
- (۳) در بن این پـرده نیلوفری
- (۴) گفت: در این معرکه، یکتا منم

۲۱- ۱- نقش کدام یک از واژه‌های مشخص شده نادرست آمده است؟

- (۱) چو در وقت بهار آیی پدیدار
- (۲) تویی رزاق هر پیدا و پنهان
- (۳) فروغ رویت اندازی سوی خاک
- (۴) گل از شوق تو خندان در بهار است

۲۲- ۲- در همه گزینه‌ها به جز گزینه ... هم ترکیب اضافی و هم ترکیب وصفی به کار رفته است.

- (۱) ابر ز من حامل سرمایه شد
- (۲) گل از شوق تو خندان در بهار است
- (۳) قطره باران که درافتد به خاک
- (۴) چشمه کوچک چو به آن جا رسید

۲۴- ۴- در مصراع دوم کدام بیت، کلمه قافیه «مسند» است؟

- (۱) گفت در ایـن معرکه، یکتا منم
- (۲) زین نمط آن مست شده از غرور
- (۳) دید یکی بحر خروشنده‌ای
- (۴) گل به همه رنگ و برازندگی

۲۵- ۵- در کدام گزینه گروه اسمی مفعولی به کار نرفته است؟

- (۱) چون بگشایم ز سر مو، شکن / ماه ببیند رخ خود را به من
- (۲) مخور طعمه جز خسروانی خورش / که جان یابدت زان خورش، پرورش
- (۳) تو را نادیدن ما غم نباشد / که در خیلت به از ما کم نباشد
- (۴) چو مفلس فرو برد گردن به دوش / از او بر نیاید دگر جز خروش

(آزمون کانون، ۲۳ مهر ۹۵)

۲۶. ۱- به ترتیب در بیت الف، ... وجه شبه تشبیه است و در بیت ب، آرایه ... وجود دارد.

الف) گه به دهان، برزده کف چون صدف

گاه چو تیری که رود بر هدف

ب) چون بدوم، سبزه در آغوش من

بوسه زند بر سر و بر دوش من

(۱) دقت، تشبیه

(۳) عظمت، تشبیه

(۲) سرعت، تشخیص

(۴) حقارت، تشخیص

(آزمون کانون، ۲۱ مهر ۹۶)

۲۷. ۲- کدام بیت «حسن آمیزی» دارد؟

(۱) پیش رویت دگران صورت بر دیوارند

(۲) آن که گویند به عمری شب قدری باشد

(۳) عجب از چشم تو دارم که شبانش تا روز

(۴) سعدی اندازه ندارد که چه شیرین سخنی

نه چنین صورت و معنی که تو داری دارند

مگر آن است که با دوست به پایان آرند

خواب می‌گیرد و شهری ز غمت بیدارند

بساغ طبع همه مرغان شکرگفتارند

(آزمون کانون، ۲۱ مهر ۹۶)

۲۸. ۳- کدام بیت استعاره ندارد؟

(۱) وفا کنیم و ملامت کشیم و خوش باشیم

(۲) نرگس تازه میان مرغزار

(۳) ز شوق نرگس مست بلندبالایی

(۴) بیا ساقی آن آتش توبه‌سوز

که در طریقت ما کافری است رنجیدن

همچو در سیمین زنج زرین چهی

چو لاله با قدح افتاده بر لب جویم

به آتشگه مغز من برفروز

(آزمون کانون، ۵ آبان ۹۶)

۲۹. ۴- کدام بیت «حسن آمیزی» دارد؟

(۱) اختران را شب وصل است و نثار است و نثار

(۲) زهره در خویش ننگد ز نواهای لطیف

(۳) مشتری اسب دوناید سوی پیر زحل

(۴) شمس تبریز در آن صبح که تو درتابی

چون سوی چرخ عروسی است ز ماه ده‌چار

همچو بلبل که شود مست ز گل فصل بهار

که جوانی تو ز سر گیر و بر او مژده بیار

روز روشن شود از روی چو ماهت شب تار

(آزمون کانون، ۲۰ مهر ۹۷)

۳۰. ۵- در کدام گزینه «حسن آمیزی» وجود ندارد؟

(۱) هیچ‌کس را غم فردا نکند استقبال

(۲) سخن نرم گوی ای جهان‌دیده مرد

(۳) روز روشن به برم چون شب یلدا تاریک

(۴) بوی شما شنیدم، کز شوق می‌دهم جان

خواب من تلخ ز اندیشه تعبیر شده است

میارای لب را به گفتار سرد

آب شیرین به مذاقم چو می تلخ حرام

دیر است تا بدان بو دم می‌دهد شمالم

(آزمون کانون، ۲۱ آبان ۹۵)

۳۱. ۶- کدام بیت حسن آمیزی دارد؟

(۱) بوی بهار آمد بنال ای بلبل شیرین‌نفس

(۲) گیرند مردم دوستان نامهربان و مهربان

(۳) محمول پیش‌آهنگ را از من بگو ای ساربان

(۴) پند خردمندان چه سود اکنون که بندم سخت شد

ور پای‌بندی همچو من، فریاد می‌خوان از قفس

هر روز خاطر با یکی ما خود یکی داریم و بس

تو خواب می‌کن بر شتر تا بانگ می‌دارد جرس

گر جستم این بار از قفس بیدار باشم زین سپس

(آزمون کانون، ۱۹ آبان ۹۶)

۳۲. ۷- در کدام بیت آرایه «مجاز» یافت می‌شود؟

(۱) دو دوست قدر شناسند عهد صحبت را

(۲) از لعل لببت بسده زکاتی

(۳) یکی درخت گل اندر میان خانه ماست

(۴) اگر بر آن سری ای ماهرو که روز مرا

که مدتی ببردند و بازپیوستند

ای ماه بگو که از کجایی

که سروهای چمن پیش قامتش پستند

کنی سیاه به زلفت قسم، نخواهد شد

(آزمون کانون، ۱۷ آذر ۹۶)

۳۳. ۸- کدام آرایه در بیت زیر نیست؟

«من به تو ای زود سیر تشنه دیرینه‌ام / دشنه مکش هم‌چو صبح تشنه مکش چون سراب»

(۱) کنایه

(۳) حسن آمیزی

(۲) تشخیص

(۴) جناس

در مجلس ما ماه رخ دوست تمام است
چه خیال‌ها گذر کرد و گذر نکرد خوابی
سر ندارد آن که بنهد پا در این ره سرسری
من در میان جمع و دلم جای دیگر است

(کتاب درسی، صفحه ۱۴)

و یا حلوا بدان مآند که زهرش در میانستی»

۳۴. ۹- کدام بیت «مجاز» ندارد؟

- (۱) گو شمع میارید در این جمع که امشب
- (۲) سر آن ندارد امشب که برآید آفتابی
- (۳) دل نبیند آن که باشد جسم و جان را او حجاب
- (۴) هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای؟

۳۵. ۱۰- کدام آرایه در بیت زیر به کار نرفته است؟

«شکر در کام من تلخ است بی دیدار شیرینش

- (۱) جان‌بخشی (تشخیص)
- (۲) تضاد
- (۳) تشبیه
- (۴) حس آمیزی

پیمانه ۵

(کتاب درسی، صفحه ۱۲)

۳۶. ۱- کنایه موجود در کدام گزینه با کنایه بیت زیر مفهومی یکسان دارد؟

از خجلی سر به گریبان برد
ما ز جورت سر فکرت به گریبان تا چند
خون دل سر در گریبان می‌خورم
مرا مانده سر در گریبان ننگ
یا مشک در گریبان بنمای تا چه داری

«در بر من، ره چو به پایان برد
(۱) تو سر ناز برآری ز گریبان هر روز
(۲) تا نداند سر من تردامنی
(۳) همی‌کرد فریاد دامان به چنگ
(۴) عود است زیر دامن یا گل در آستینت

(کتاب درسی، صفحه ۱۴)

۳۷. ۲- در همه گزینه‌ها به جز گزینه ... «حس آمیزی» به کار رفته است.

از یار آشنا سخن آشنا شنید
بانگ نوش شاد خواران یاد باد
سهل است تلخی می در جنب ذوق مستی
یار شیرین سخن نادره گفتار من است

(۱) بوی خوش تو هر که ز باد صبا شنید
(۲) کامم از تلخی غم چون زهر گشت
(۳) خار ارچه جان بکاهد، گل عذر آن بخواهد
(۴) آن که در طرز غزل نکته به حافظ آموخت

(کتاب درسی، آرایه، ترکیبی)

۳۸. ۳- با توجه به ابیات، آرایه‌های «تشبیه، جناس، حس آمیزی، کنایه» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

یادگاری که در این گنبد دوآر بماند
گوشمالی دیدم از هجران که اینم پند بس
کنار آب رکن آباد و گلگشت مصلاً را
اگر می‌گیرد این آتش، زمانی ور نمی‌گیرد

(الف) از صدای سخن عشق ندیدم خوش‌تر
(ب) من که قول ناصحان را خواندمی قول رباب
(ج) بده ساقی می باقی که در جنت نخواهی یافت
(د) من آن آیینه را روزی به دست آرم سکندروار

- (۱) الف، ب، ج، د
- (۲) د، ج، الف، ب
- (۳) د، الف، ب، ج
- (۴) ج، د، الف، ب

(کتاب درسی، آرایه، ترکیبی)

۳۹. ۴- آرایه‌های موجود در بیت زیر، در کدام گزینه آمده است؟

سزد اگر همه دلبران دهندت باج»

«تویی که بر سر خوبان کشوری چون تاج

- (۱) جان‌بخشی، واج‌آرایی، تلمیح، تشبیه
- (۲) تشبیه، کنایه، تناسب، جناس
- (۳) جناس، مجاز، تلمیح، تشخیص
- (۴) تضاد، تناسب، کنایه، واج‌آرایی

(کتاب درسی، صفحه ۱۱)

۴۰. ۵- آرایه‌های کدام بیت نادرست آمده است؟

حقیقت، پسرده برداری ز رخسار (تشبیه)
کز همه شیرین سخنی گوش ماند (حس آمیزی)
داده تنش بر تن ساحل یله (تشخیص)
بوسه زند بر سر و بر دوش من (مراعات‌نظیر)

(۱) چو در وقت بهار آبی پس‌دیدار
(۲) لیک چنان خیره و خاموش ماند
(۳) راست به مانند یکی زلزله
(۴) چون بدوم سبزه در آغوش من

پیمانه‌های ۶ و ۷

پیمانه ۶
تست ۱۰

پیمانه ۷
تست ۵

معانی و مفهوم
صفحه ۱۰ تا ۱۶ فارسی ۱

(آزمون کانون، ۲۳ مهر ۹۵)

گفت بر هر خوان که بنشستم خدا رزاق بود
قسمت هر یک به پیشش می‌نهد
«یا رب»ی نامد ازو روزی به درد
خدای است رزاق و روزی‌رسان

(آزمون کانون، ۲۳ مهر ۹۵)

گویند مگو که بیش از آن است
یقین دانم که بی‌شک جان جانی
که شنعت (زشتی) بود سیرت خویش گفت
که وصف خویش کردن هم تو دانی

(آزمون کانون، ۲۳ مهر ۹۵)

به مهر آسمانش به عیوق برد
تواضع نمودن زبونی بود
که آن بام را نیست سلّم (نردبان) جز این
که خود را فروتر نهادند قدر

(آزمون کانون، ۲۱ مهر ۹۶)

هیچکس می‌نپسندم که به جای تو بود»
کسی به شهر شما این کند به جای کسی؟
باغبانش خرمن آراید به دوران شما
مرا منظور در آفاق، باری، نیست غیر از تو
حافظ راز خود و عارف وقت خویشم

(آزمون کانون، ۲۱ مهر ۹۶)

ولیکن نه چندان که گویند بس
بر ره زور و غیبه ننشیند
وقتیم آیینه‌گفتا آخر از خود شرم دار
واندر افشای دیگران کوشی

(آزمون کانون، ۲۱ مهر ۹۶)

«متناسب نیست» دروغ نگویم.
گر همه دشنام باشد آن رواست
نگیرد ز بخت سپهری فروغ
جهان در زر گرفتش محتشم‌وار
به بیچارگان بر ببااید گریست

(آزمون کانون، ۲۱ آبان ۹۵)

که پیدا کرد آدم از کفی خاک»
خاک ره باید شمردن دولت پرویز را
خاک ضعیف از تو توانا شده
هر چند فرق فرقد جای نشست ماست
خاک بر سر جسم را چون جان تو راست

(کتاب درسی، صفحه ۱۵)

عرض و مال و دل و دین در سر مغروری کرد
نباید کرد بیش از حد که هیبت را زیان دارد
تکبیر به خاک اندر اندازدت
که در سرگرانی است قدر بلند؟

۴۱. ۱- بیت کدام گزینه مفهوم مشترکی با سایر ابیات ندارد؟

- ۱) بر در شاهم گدایی نکته‌ای در کار کرد
- ۲) جمله را رزاق روزی می‌دهد
- ۳) نیز روزی با خدا زاری نکرد
- ۴) گرم نیست روزی ز مهر کسان

۴۲. ۲- کدام بیت با دیگر ابیات قرابت معنایی ندارد؟

- ۱) وصفش چه کنی که هرچه گویی
- ۲) هر آن وصفی که گویم بیش از آنی
- ۳) نخواهم در این وصف از این بیش گفت
- ۴) ز هر وصفی که کردم بیش از آنی

۴۳. ۳- کدام بیت با دیگر ابیات قرابت معنایی ندارد؟

- ۱) چو شبنم بیفتاد مسکین و خرد
- ۲) به جایی که بدخواه خونی بود
- ۳) بلندیت باید تواضع گزین
- ۴) در این حضرت آنان گرفتند صدر

۴۴. ۴- بیت کدام گزینه با بیت زیر قرابت معنایی دارد؟

«تا تو را جای شد ای سرو روان در دل من

- ۱) دلم ببرد و به جان زینهار می‌دهد
- ۲) هرگلی کز نوبهار کام دل آید به عرض
- ۳) اگر غیری نظر بازی کند با صورت دیگر
- ۴) من اگر باده خورم و نه چه کارم با کس

۴۵. ۵- کدام بیت مفهوم متفاوتی دارد؟

- ۱) به دیدار مردم شدن عیب نیست
- ۲) مرد باید که عیب خود بیند
- ۳) عیب مردم پیش از این می‌گفتم اندر چشم خلق
- ۴) زشت باشد که عیب خود پوشی

۴۶. ۶- کدام گزینه از نظر معنایی با عبارت «تا راست، تمام نشده، دروغ نگویم.» متناسب نیست؟

- ۱) یک سخن با من بگو چه کز چه راست
- ۲) اگر جفت گردد زبان بر دروغ
- ۳) چو صبح صادق آمد راست‌گفتار
- ۴) سخن گفتن کز ز بیچارگیست

۴۷. ۷- کدام بیت با مصراع دوم بیت زیر قرابت معنایی دارد؟

«به نام کردگار هفت افلاک

- ۱) ملک آمل بنی‌آدم ندارد قیمتی
- ۲) ای همه هستی ز تو پیدا شده
- ۳) با پاسبان کویش در خاک می‌رویم
- ۴) صورت ار با تو نباشد گو مباش

۴۸. ۸- مفهوم کدام بیت در تقابلی نسبی با مفهوم سایر ابیات است؟

- ۱) حافظ افتادگی از دست مده زان که حسود
- ۲) تواضع گرچه محبوب است و فضل بیکران دارد
- ۳) تواضع سر رفعت افرازدت
- ۴) گمان کیی بررد مردم هوشمند

اوصاف یوسف از لب اخوان شنیدن است
چون مرغ شب که هیچ نبیند به روشنی
که هر وصفش که گویم بیش از آن است
در عقل نمی گنجی در وصف نمی آیی

(آزمون کانون، ۷ فروردین ۹۷)

۴۹. ۹- کدام بیت با سایر ابیات قرابت مفهومی ندارد؟

- (۱) صائب ز اهل عقل شنیدن حدیث عشق
- (۲) ای چشم عقل خیره در اوصاف روی تو
- (۳) خرد حیران در آن وصف و بیان است
- (۴) عقل از تو چه دریابد تا وصف تو اندیشد

- (۱) ماه به رخسار زیبایی من حسد می برد.
- (۲) من با شفافیت خود، جلوه دهنده زیبایی ها هستم.
- (۳) زیبایی جعد و پیچ زلف من ماه را به حیرت می اندازد.
- (۴) ماه، به چین و شکن زلف من زیبایی می دهد.

پیمانه ۷

(کتاب درسی، صفحه ۱۲ و ۱۳)

رند از ره نیاز به دارالسلام رفت
چین قبا ی قیصر و طرف کلاه کی
کز کبر به جای نرسیده است کسی
چو مرگ آید چه دربان و چه فغفور (پادشاه چین)

(کتاب درسی، صفحه ۱۰)

گفت بر هر خوان که بنشستم خدا رزاق بود
خدای است رزاق و روزی رسلان
بی مگس هرگز نماند عنکبوت
فانع شدن به رزق مقدر نکوتر است

(کتاب درسی، صفحه ۱۶)

روزی از او خواه که روزی ده اوست
گر ز خوان توست نانش ور ز خوان خویشتن
به سوی عیب چون پویی گر او را غیب دان بینی
که کریم است و رحیم است و غفور است و ودود

(کتاب درسی، صفحه ۱۲)

۵۴. ۴- معنی موردنظر از «پردۀ نیلوفری» در بیت زیر، از کدام گزینه دریافت می شود؟

کیست کند با چو منی همسری؟
آن تازگی دهد که به نیلوفر آفتاب
نیستم غافل از سپهر کی بود
نخواهد شدن رام با کس به مهر
به دل در همی داشت آرام مهر

«در بُن ایمن پردۀ نیلوفری»

- (۱) روی چو آفتاب به چشم چو نرگست
- (۲) گـر ز خود غافلم به باده و رود
- (۳) بر این گونه خواهد گذشتن سپهر
- (۴) برین نیز بگذشت چندی سپهر

(سراسری خارج از کشور- ۹۲)

آن میوه نارس است که بر دار مانده است
در نیستی کوفت تا هست شد
نهد شاخ پرمیوه سر بر زمین
که افتادام از نظر، چه سازم؟

۵۵. ۵- مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات تفاوت دارد؟

- (۱) باشد نشان پختگی افتادگی «کلیم»
- (۲) بلندی از آن یافت کاو پست شد
- (۳) تواضع کند هوشمند گزین
- (۴) جانان کنی به من نظر تو

از آموختن، ننگ مدار - خسرو

لغت و املا

صفحه ۱۷ تا ۲۶ فارسی ۱

پیمانه
۹
تست

پیمانه
۸
تست

پیمانه‌های ۸ و ۹

(سراسری ریاضی - ۸۳)

۵۶- ۱- معنای کلمات «منحوس - مذموم - محظوظ - مخذول» به ترتیب کدام است؟

- (۱) بدکار - پیوسته - لذت - خواری
(۲) ناپسند - زشتی - بهره‌مند - شوم
(۳) نامیمون - زشت - بهره‌ور - خوار
(۴) بدخوی - بهره‌وری - نکوهیده - زبونی

(کتاب درسی، صفحه ۱۷، پاراگراف ۲)

۵۷- ۲- معنی مورد نظر از مصدر «گردیدن» در عبارت زیر در کدام گزینه نیامده است؟

- «بدان کوش که به هر محالی از حال و نهاد خویش بنگردی.»
(۱) نداریم چاره در این بند سخت
(۲) همی گرددت هر زمان رنگ روی
(۳) یکی صورتی دید صاحب جمال
(۴) ای دوست به صد گونه بگردی به زمانی
همانا که از ما بگردید بخت
ز پیراهنت بردمی‌ده است موی
بگردیدش از شورش عشق، حال
گه خوش سخنی گیری و گه تلخ‌زبانی

(سراسری ریاضی، ۸۰)

۵۸- ۳- در کدام گزینه، غلط املائی هست؟

- (۱) حریف مغلوب تسلیم اختیار کرده و مخزول و نالان استرحام می‌کرد.
(۲) حسودان تنگ‌نظر و عنودان بدگهر وی را به‌لهو و لعب کشیدند.
(۳) رهاوردی باب دندان نصیبش شده بود با خوش‌رویی و حجب و فروتنی آن را گرفت.
(۴) فی‌الجملة نماند از معاصی، منکری که نکرد و مسکری که نخورد.

(آزمون کانون، ۲۰ مهر ۹۷)

۵۹- ۴- در همهٔ گزینه‌ها به‌جز گزینهٔ ... غلط املائی وجود دارد.

- (۱) و آن‌چه می‌گویم نه از برای آن می‌گویم تا بر رأی ملک در حادثهٔ خویش خطایی ثابت کنم یا عیبی به جانب او منسوب گردانم، اما حسد جاهلان در حق ارباب هنر و کفایت رسمی معلوف و عادت‌ی مستمر است.
(۲) چنان که ملاحظت کرد و پرسیدش از کجایی و چه نامی و صنعتی دانی، در قعر بهر مودت چنان غریق بود که مجال نفس زدن نداشت.
(۳) این اندیشه بر او غالب شد تا آن‌جا که حماقت طبع و سخاوت رای اوست، فرصتی دیگر می‌جوید که صریح گفتن از ادب بندگی دور افتد و آلاً اظهار کردنی.
(۴) صواب آن است که هر دو تن حق طلبید که صاحب حق را مظفر باید شمرد، اگرچه حکم به خلاف هوای او نفاذ یابد و طالب باطل را مخزول پنداشت.

(آزمون کانون، ۲۰ مهر ۹۷)

۶۰- ۵- معنای واژه‌های کدام گروه کلمات به‌ترتیب تماماً درست و تماماً نادرست است؟

- (الف) (هنگامه: روزگار)، (مستغنی: بی‌نیاز)
(ب) (نمط: نوع)، (مندرس: کهنه)
(ج) (ادبار: تیره‌بختی)، (ارتجالاً: درنگ)
(د) (استرحام: رحم کردن)، (تکیده: تکیه‌داده)
(۱) ب، ج
(۲) الف، ج
(۳) ب، د
(۴) الف، د

(آزمون کانون، ۲۰ مهر ۹۷)

۶۱- ۶- پدیدآورندهٔ همهٔ گزینه‌ها به‌جز گزینهٔ ... درست است.

- (۱) الهی‌نامه: عطار نیشابوری
(۲) داستان‌های صاحب‌دلان: محمد اشتهاردی
(۳) قابوس‌نامه: عنصرالمعالی کیکاوس
(۴) سیاست‌نامه: احمد بن زید طوسی

۶۲- ۷- در متن زیر، املاي کدام واژه نادرست است؟

«درويشی و فقر، اصل بلاها و زایل کننده زور و حميت و مجمع شرّ و آفت است. عبارتی که توانگری را مدح است، درویشی را مذمت است. درویش اگر سخاوت ورزد به افراط و زیاده روی منسوب شود و اگر در اظهار جلم کوشد، آن را ضعف شمرند و اگر فساحت نماید، بسیارگوی باشد.»

- (۱) منسوب
- (۲) فساحت
- (۳) حميت
- (۴) مذمت

(سراسری ریاضی، ۹۳)

۶۳- ۸- در کدام دو عبارت غلط املايي وجود دارد؟

- (الف) بزودی بروم تا آن مخزول برانداخته آید.
- (ب) وزن رباعی مألوف تباع است و متداول میان خاص و عام.
- (ج) در شریعت شفقت و رأفت محظور شمردندی.
- (د) و دیگر رسایل و فصول از انواع، به مطالعه همه محظوظ گشتم.

- (۱) ج - د
- (۲) ب - د
- (۳) الف - ب
- (۴) الف - ج

(آزمون کانون، ۷ آبان ۹۵)

۶۴- ۹- در متن زیر چند غلط املايي وجود دارد؟

«عاقل همواره در اندیشه «پیدا شدن» است و عاشق هر زمان پی «بی خودی» و «شیدایی». عاقلان از غرق شدن بر گریز و بر حذر، و کار و بار عاشقان، غرقه دریا شدن است. راحتی عاقلان از راحتی است و رهایی از بند ننگ عاشقان. و آن که در پی نصیحت عشاق عشق است، حاصلی جز سخره سودا شدن ندارد.»

- (۱) یک
- (۲) دو
- (۳) سه
- (۴) چهار

(آزمون کانون، ۷ آبان ۹۵)

۶۵- ۱۰- در کدام بیت غلط املايي وجود دارد؟

- (۱) به نزد آن کت از عین عیان بیند نهان استی
 - (۲) یقین هرچند می جوید گمان هرچند می پوید
 - (۳) به چشم حق نگر گر ژرف بیند مرد دانشور
 - (۴) به خاصانت بیبوندند کلام نغز من چونان
- به پیش آن کت از چشم نهان جوید عیان استی
نه محصور یقین استی نه مقلوب گمان استی
تو در هر قطره ای پنهان چو بحر بیکران استی
که ره گم کرده را رهبر جرس زی کاروان استی

پیمانه ۹

(آزمون کانون، ۵ آبان ۹۶)

۶۶- ۱- در متن زیر چند غلط املايي وجود دارد؟

«یکی از خروسان، ضربتی سخت بر دیده حریف نواخت به صدمتی که «جهان تیره شد پیش آن نامدار». لاجرم سپر بیانداخت و از میدان بگریخت. لیکن خروس قالب، حرکتی کرد نه مناسب حال درویشان. بر حریف مغلوب که تسلیم اختیار کرده، مخزول و نالان استرحام می کرد، رحم نیاورد و آن چنان او را می کوفت که «پولاد کوبند آهنگران.»

- (۱) سه
- (۲) دو
- (۳) یک
- (۴) چهار

۶۷- ۲- در کدام گزینه غلط املايي به چشم می خورد؟

- (۱) نه مستغنی از طاعتش پشت کس
 - (۲) گرت بدایع سعدی نباشد اندر بار
 - (۳) تو که با جانب خصمت به ارادت نظر است
 - (۴) از هر چه تو گویی به قناعت بشکیم
- نه بر حرف او جای انگشت کس
به پیش اهل و غرابت چه ارمغان آری
به که ضایع نگذاری طرف معظم دوست
امکان شکیب از تو محال است و قناعت

(سراسری زبان، ۹۷)

۶۸- ۳- در کدام عبارت، «غلط املايي یا رسم الخطی» وجود دارد؟

- (۱) عالمی معتبر را مناظره افتاد با یکی از ملحدان و حجت با او بس نیامد، سپر بیانداخت و برگشت.
- (۲) چندان که ملاحظت کرد و پرسیدش از کجایی، در قعر بحر مودت چنان غریق بود که مجال نفس نداشت.
- (۳) درویشی را شنیدم که در به روی جهانیان بسته و اغنیا را در چشم همت او شوکت و هیبت نمانده.
- (۴) جوانی خردمند از فنون فضایل، حظی وافر داشت و طبعی نافر؛ چندان که در محافل دانشمندان نشستی زبان سخن بیستی.

(آزمون کانون، ۵ مرداد ۹۷)

۶۹- ۴- معنای واژگان «نمط، مکاری، تقریر، بدسگال» در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) روش، حيله گری، بیان کردن، دشمن
- (۲) نوع، کرایه دهنده اسب و ... توضیح دادن، بدخواه
- (۳) روش، کرایه دهنده یا کرایه کننده اسب و شتر و ... بیان، بداندیش
- (۴) نوع، کرایه کردن، نوشتن، بدخواه

۷۰. ۵- معنای چند واژه، نادرست آمده است؟

(زهی: آفرین)، (پلاس: نوعی گلیم)، (رهمه: گله)، (در حال: بی درنگ)، (شوخ: آلودگی)، (گسیل کردن: شکستن)، (لاجرم: ناچار)، (مألوف: دوستی)، (مدرس: آلوده)

یک (۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴)

دستور

صفحه ۱۷ تا ۲۶ فارسی ۱

پیمانه ۱۱
تست ۵

پیمانه ۱۰
تست ۱۰

پیمانه‌های ۱۰ و ۱۱

(آزمون کانون، ۹۴)

۷۱. ۱- واژگان همه گزینه‌ها به جز گزینه ... تماماً ساده هستند.

- (۱) پیکار، زمستان، پیوند، شیرین
- (۲) دبستان، خلبان، دماغه، دشوار
- (۳) زنخدا، ساریان، خاندان، اسفندیار
- (۴) ناودان، دیوانه، دستگاه، وادار

(آزمون کانون، ۹۴)

۷۲. ۲- تعداد واژه‌های «مرگب» مقابل کدام گزینه، نادرست آمده است؟

- (۱) کنار آب و پای بید و طبع شعر و یاری خوش
- (۲) ساقی شکردهان و مطرب شیرین سخن
- (۳) در عهد پادشاه خطابخش جرم‌پوش
- (۴) دوش با من گفت پنهان کردانی تیزهوش

(آزمون کانون، ۷ آبان ۹۵)

۷۳. ۳- واژه «نهاد» در کدام بیت معنای متفاوت دارد؟

- (۱) به اسبان تازی و مردان مرد
- (۲) خواجه چو سرو تا نکنی پیشه راستی
- (۳) کیست آن کو با تو پا بیرون نهاد از دایره
- (۴) نخواهم به پیش تو گردن نهاد

(آزمون کانون، ۵ آبان ۹۶)

۷۴. ۴- نوع زمان کدام فعل مشخص شده متفاوت است؟

- (۱) به حضرت تو، که یارد، که قصه‌ای ز من آرد؟
- (۲) اگر نسیم نماید، کسالتی به رسالت
- (۳) نسیمی از سر زلف تو می خرم به دو عالم
- (۴) به روز وصل خودم وعده داده بودی، سلمان

(آزمون کانون، ۵ آبان ۹۶)

۷۵. ۵- در ساختمان کدام واژه تعداد وندها کمتر است؟

- (۱) سزاواری
- (۲) زیبا
- (۳) دانشمند
- (۴) نویسندگی

(آزمون کانون، ۵ آبان ۹۶)

۷۶. ۶- بین واژه‌های زیر، به ترتیب چند واژه وندی، چند واژه مرکب و چند واژه وندی - مرکب وجود دارد؟

- «پرتو، خواستگاری، روح‌انگیز، مشوق، پرستار، شب‌نشینی، پیرایش، سامان‌دهی، گفتار، شهیدپرور، سدسازی، خانگی»
- (۱) پنج، دو، سه
 - (۲) پنج، سه، دو
 - (۳) چهار، سه، سه
 - (۴) چهار، دو، دو

(آزمون کانون، ۱۷ آذر ۹۶)

۷۷. ۷- تعداد واژه‌های غیرساده در کدام مصراع بیشتر است؟

- (۱) ز دیده‌ام شده یک چشمه در کنار روان
- (۲) عییم مکن به رندی و بدنامی ای حکیم
- (۳) شرمش از چشم می پرستان باد
- (۴) خلوت دل نیست جای صحبت اضداد

۷۸. ۸- در هر دو مصراع بیت گزینه ... ، گروهی با هسته و حداقل یک وابسته غیرساده (وندی، مرکب، وندی - مرکب) وجود دارد.

(آزمون کانون، ۶ بهمن ۹۶)

- (۱) خرجه، رهن خانه خمار دارد پیر ما
- (۲) سر را باشد سماع از ناله دلسوز مرغ
- (۳) داوری پیش که شاید برد اگر بی‌موجبی
- (۴) هم مگر لطف تو گردد عذرخواه بندگان

- (۱) ای همه رندان مرید پیر ساغرگیر ما
- (۲) مرغ را باشد صداع از ناله شبگیر ما
- (۳) خون درویشان بی‌طاقت بریزد میر ما
- (۴) ورنه معلوم است کز حد می‌رود تقصیر ما

- (۱) تو شاهی نه غایب ازیرا خیال تو
 (۲) خونی روانه کرده‌ام از دیده وین عجب
 (۳) ذکر لب تو کرده‌ام ای دوست سال‌ها
 (۴) دانم یقین که ماهرخی قاتل من است
- از پیش خاطر نگرانم نمی‌رود (واژه وندی- مرکب در نقش صفت بیانی)
 کز حوض قالب آب روانم نمی‌رود (واژه وندی در نقش متمم)
 هرگز حلاوتش ز دهانم نمی‌رود (واژه وندی در نقش قید)
 جز بر تو ای نگار گمانم نمی‌رود (واژه وندی- مرکب در نقش نهاد)

(کتاب درسی، صفحه ۱۸)

۸۰. ۱۰- در گروه کلمات زیر، ساختمان چند واژه ساده است؟

- «بیابان، بنگاه، شادی، بازگشت، اطاعت، بیگانه، آموختن، تابستان، اندوهگین، حرمت، قبیله، ایمن»
- (۱) شش (۲) هفت (۳) هشت (۴) نه

پیمانه ۱۱

(کتاب درسی، صفحه ۱۸)

۸۱. ۱- در همه گزینه‌ها به جز گزینه ... کلمات «هم خانواده» به کار رفته است.

- (۱) من که باشم در آن حرم که صبا
 (۲) هر راهرو که ره به حریم درش نبرد
 (۳) ز عشق ناتمام ما جمال یار مستغنی است
 (۴) کسان به چشم تو بی قیمت‌اند و کوچک قدر
- پرده‌دار حریم حرمت اوست
 مسکین برید وادی و ره در حرم نداشت
 به آب و رنگ و خال و خط چه حاجت روی زیبا را
 کس پیش اهل بصیرت بزرگ مقدارند

(کتاب درسی، صفحه ۱۸)

۸۲. ۲- در همه گزینه‌ها به جز گزینه ... «فعل امر» به کار رفته است.

- (۱) وفاداری کن و نعمت‌شناسی
 (۲) بکن نیکی و در دریاش انداز
 (۳) خدایت ناصر و دولت معین باد
 (۴) ساقی بده آن کوزه یاقوت روان را
- که بدفرجامی آرد ناسپاسی
 که روزی در کنارت آورد باز
 دعای نیک‌خواهانت قرین باد
 یاقوت چه ارزد بده آن قوت روان را

(کتاب درسی، صفحه ۱۸)

۸۳. ۳- کدام گزینه فاقد فعل «نهی» است؟

- (۱) چو خرمن برگرفتی گاو مفروش
 (۲) وگر دانی که بدخویی کند یار
 (۳) سعدی چو گرفتار شدی تن به قضا ده
 (۴) منه بر روشنایی دل به یک بار
- که دون همت کند منت فراموش
 تو خوی خوب خویش از دست مگذار
 دریا در و مرجان بود و هول و مخافت
 چراغ از بهر تاریکی نگه دار

آزمون کانون، ۱۷ آذر ۹۶

۸۴. ۴- نقش واژه «عرب» در کدام بیت همانند نقش این واژه در بیت زیر است؟

- «اشتر به شعر عرب در حالت است و طرب»
- (۱) جمله سوی روم رفتند از عرب
 (۲) همچو عطار این شراب صاف عشق
 (۳) نوای من به عجم آتش کهن افروخت
 (۴) عرب را حلق دلیل کاروان کرد
- گر ذوق نیست تو را کز طبع جانوری
 معتکف گشتند پنهان روز و شب
 نوش کن از دست ساقی عرب
 عرب ز نغمه شوقم هنوز بی خبر است
 که او با فقر، خود را امتحان کرد

آزمون کانون، ۵ مرداد ۹۷

۸۵. ۵- در کدام گزینه فعل مضارع اخباری نمی‌یابید؟

- (۱) ندانم از چه سبب رنگ آشنایی نیست
 (۲) به ملازمان سلطان که رساند این دعا را
 (۳) عنقا شکار کس نشود دام بازچین
 (۴) بیدلی در همه احوال خدا با او بود
- سپه‌قدان سیه‌چشم ماه‌سیمما را
 که به شکر پادشاهی ز نظر مران گدا را
 کان جا همیشه باد به دست دام را
 او نمی‌دیدش و از دور خدایا می‌کرد

آرایه‌های ادبی

صفحه ۱۷ تا ۲۶ فارسی ۱

پیمانه ۱۲

۵ تست

پیمانه ۱۲

(کتاب درسی، صفحه ۱۸)

۸۶. ۱- در همه گزینه‌ها به جز گزینه ... آرایه «تضاد» به کار رفته است.

- (۱) آن نیست که حافظ را رندی بشد از خاطر
 (۲) امتحان کن که بسی گنج مرادت بدهند
 (۳) بیا که وضع جهان را چنان که من دیدم
 (۴) من بی تو زندگانی خود را نمی‌پسندم
- کاین سابقه پیشین تا روز پسین باشد
 گر خرابی چو مرا لطف تو آباد کند
 گر امتحان بکنی می خوری و غم نخوری
 کاسایشی نباشد بی دوستان بقا را

۸۷- ۲- در کدام بیت هر دو آرایه «پارادوکس» و «تشبیه» به کار رفته است؟

- ۱) خلق و بازار جهان کیش همه سود است و زیان
- ۲) نام حافظ رقم نیک پذیرفت ولی
- ۳) شاید که یک دو روز دگر مانده عمر ما
- ۴) حیف است چنین روی نگارین که بپوشی

(کتاب درسی، صفحه ۱۸)

۸۸- ۳- در کدام گزینه جناس همسان (تام) به کار نرفته است؟

- ۱) دوش آگهی ز یار سفر کرده داد باد
- ۲) عشق شوری در نهاد ما نهاد
- ۳) آن که رخسار تو را رنگ گل و نسرين داد
- ۴) وان که گیسوی تو را رسم تطاول آموخت

(کتاب درسی، صفحه ۱۸)

۸۹- ۴- در کدام گزینه آرایه «مجاز» به کار نرفته است؟

- ۱) نه دایره‌ست ز می در میان شیشه که آن
- ۲) ما را سری است با تو که گر خلق روزگار
- ۳) سیو ز غلغل می‌کرده این ندا که بنوش
- ۴) اگر جهان همه دشمن شود ز دامن تو

(آزمون کانون، ۵ مرداد ۹۷)

۹۰- ۵- آرایه‌های «تلمیح، تشبیه، حسن تعلیل، ایهام، جناس» به ترتیب در کدام ابیات آمده است؟

- الف) ز بازار جهان بیزار گشتم
ب) گندم خال وی از جنت او خواهم چید
ج) کمند زلف در گردن گذشتی روزی از صحرا
د) چو وحشی مرغ از دام قفس جست
ه) شبان وادی ایمن گهی رسد به مراد
- ۱) ه ب، ج، د، الف ۲) ب، ج، الف، ه د
۳) ه د، ج، الف، ب ۴) ب، الف، ه د، ج
- تسو دلالی سوی بازار می‌رو
من هم از روی صفا کار پدر خواهم کرد
هنوز از دور گردن می‌کشد آهوی صحرائی
دگر نتوان به دستان پای او بست
که چندسال به جان خدمت شعیب کند

(آزمون کانون، ۲۰ مهر ۹۷)

معنی و مفهوم

صفحه ۱۷ تا ۲۶ فارسی ۱

پیمانه ۱۶
تست ۵

پیمانه ۱۵
تست ۵

پیمانه ۱۴
تست ۵

پیمانه ۱۳
تست ۱۰

پیمانه‌های ۱۳ تا ۱۶

۹۱- ۱- بیت «کبوتری که دگر آشیان نخواهد دید / قضا همی‌بردش تا به سوی دانه و دام» با مفهوم کدام بیت متناسب نیست؟

- ۱) نوشته، جاودان دیگر نگرده
 - ۲) ز چرخ آمد همه چیزی نوشته
 - ۳) مرا نصیب غم آمد به شادی همه عالم
 - ۴) ز چرخ آمد قضا نکام مردم
- بهرنج و کوشش از ما بر نگرده
نوشته با روان ما سرشته
چرا که از همه عالم، محبت تو گزیدم
ازیرا بنده آمد نام مردم

(سراسری تجربی، ۸۴)

۹۲- ۲- عبارت «حسودان تنگ نظر و عنودان بدگهر وی را به می و معشوق و لهو و لعب کشیدند.» با همه ابیات به جز بیت . . . قرابت معنایی دارد.

- ۱) بیاموزمت کیمیای سعادت / ز هم صحبت بد جدایی، جدایی
- ۲) به هجران مرا سهل شد دادن جان / که سخت است دوری ز باران جانی
- ۳) مصاحب نباید مگر بهر راحت / و زو رنج بینی نیاید به کاری
- ۴) ز نانجنس بگیریز اگر آفتاب است / تو را سایه خود بس، اگر یار خواهی

(سراسری ریاضی- ۸۵)

۹۳- ۳- مفهوم بیت «شکر نعمت نعمت افزون کند / کفر نعمت، از کفت بیرون کند» با همه ابیات به جز بیت . . . تناسب معنایی دارد.

- ۱) در نعمت خدای بگشاید
 - ۲) نعمت آن راست زیاده که همه شکر بود
 - ۳) بخشش خود را به شکر کس نیالاید که هست
 - ۴) حق نعمت شناختن در کار
- شکر کن تا خدا بیفزاید
تو نه ای از در نعمت که همه کفرانی
در ره آزادمردی شکر جزوی از جزا
نعمت افزون دهد به نعمت خوار

(سراسری ریاضی- ۸۶)

۹۴- ۴- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- ۱) آفتاب ار چه روشن است او را / پاره‌ای ابر ناپدید کند
- ۲) منشین با بدان که صحبت بد / گر چه پاکی تو را پلید کند
- ۳) بیاموزمت کیمیای سعادت / ز هم صحبت بد جدایی جدایی
- ۴) به دست آوردن دنیا هنر نیست / یکی را گر توانی دل به دست آر

(سراسری هنر- ۸۸)

۹۵. ۵- همهٔ ابیات به استثنای بیت به تأثیر هم‌نشین بر اخلاق انسان اشاره دارد.

- (۱) آن‌چه عشق دوست با من می‌کند / والله ار دشمن به دشمن می‌کند
- (۲) با بهان لحظه‌ای چو بشتابی / نام نیکو از او بسی یابی
- (۳) صحبت نیک را ز دست مده / که مه و به شوی ز صحبت مه
- (۴) هیچ صحبت مباد با عامت / که چو خود مختصر کند نامت

(سراسری زبان- ۹۰)

۹۶. ۶- مفهوم همهٔ ابیات به استثنای بیت با یکدیگر تناسب دارد.

- (۱) مرا مگوی که سعدی طریق عشق رها کن
- (۲) پند حکیم محض صواب است و عین خیر
- (۳) حکایتی ز دهانت به گوش جان من آمد
- (۴) من از کجا پند از کجا باده بگردان ساقیا

۹۷. ۷- مفهوم عبارت «حسودان تنگ‌نظر و عنودان بدگهر وی را به می و معشوق و لهو و لعب کشیدند، بی‌سر و صدا به گوشه‌ای خزید و دیگر

(سراسری تجربی- ۹۰)

مرد میدان نبود.» از کدام بیت دریافت نمی‌شود؟

- (۱) حسد آن‌جا که آتش افروزد / خرمن عقل و عافیت سوزد
- (۲) حسد مرد را دل به درد آورد / میان دو آزاده گرد آورد
- (۳) ز بس رنج و آفت که در زندگی است / حسد می‌برم مردگان را به مرگ
- (۴) حسد برد بدگوی در کار من / بتر شد بر شاه بازار من

(سراسری زبان- ۹۱)

۹۸. ۸- مفهوم همهٔ ابیات به استثنای ... با یکدیگر قرابت دارد.

- (۱) از بدان جز بدی نیاموزی / نکند گرگ پوستین‌دوزی
- (۲) بشوی ای خردمند از آن دوست دست / که با دشمنانت بود هم‌نشست
- (۳) در گذر از کورهٔ آهن‌گران / کاتش و دودی رسد از هر کران
- (۴) نخست موعظهٔ پیر می‌فروش این است / که از مصاحب ناجنس احتراز کنید

(سراسری تجربی، ۹۲)

۹۹. ۹- مفهوم بیت «رو مسخرگی پیشه کن و مطربی آموز / تا داد خود از کهنتر و مهتر بستانی» با کدام بیت یکسان، است؟

- (۱) داد خود عاقبت کار ز ما بستاند
- (۲) مردانه دوختیم و کس از ما نمی‌خرد
- (۳) ساقی تو بده باده و مطرب تو بز ن رود
- (۴) رو صبر و سکون پیش کن از عار میندیش

۱۰۰. ۱۰- مفهوم عبارت «با صدایی که به قول معروف از ته چاه در می‌آمد با زهر خندی گفت: داد نزن من گوش استماع ندارم لمن تقول» با کدام

(سراسری تجربی، ۹۲)

بیت متناسب است؟

- (۱) مرد باید که گیرد اندر گوش
- (۲) حال چوگان چون نمی‌دانی که چیست
- (۳) ذوق سماع مجلس آنست به گوش دل
- (۴) گوش کن پند ای پسر وز بهر دنیا غم مخور

پیمانهٔ ۱۴

(آزمون کانون، ۵ بهمن ۹۷)

۱۰۱. ۱- مفهوم همهٔ ابیات، به جز بیت ... با بیت زیر تناسب دارد.

«شاد و بی‌غم بزی که شادی و غم / زود آیند و زود می‌گذرند»

- (۱) راحت و رنج حیات گذران است چو موج
- (۲) رنج غم و شادی مبر کو مطرب و کو نوحه‌گر
- (۳) دوام خندهٔ شادی چو غنچه یک دهن است
- (۴) شادی و غم هر دو را بنیاد بر باد هواست

۱۰۲. ۲- مفهوم کلی بیت «اشتر به شعر عرب در حالت است و طرب / گر ذوق نیست تو را کژ طبع جانوری» با کدام بیت تناسب دارد؟

(سراسری هنر، ۹۲)

- (۱) چو مردم سخن گفت باید به هوش
- (۲) خاک را زنده کند تربیت باد بهار
- (۳) میان عاشق و معشوق رازی است
- (۴) تو را که درد نباشد ز درد ما چه تفاوت

(سراسری ریاضی، ۹۳)

۱۰۳. ۳- در کدام ابیات مفهوم «ز هم صحبت بد جدایی جدایی»، یافت می‌شود؟

- (الف) آن چه جاهل دید خواهد عاقبت
(ب) بر نشوی تو به جهان برین
(ج) هر که با دیگ همنشین گردد
(د) یار ناپایدار دوست مدار
(هـ) طلب صحبت خسان نکنی
(و) گر تو نیکی بدان کنند بدت
- (۱) الف، ب، هـ د (۲) الف، ج، د، و (۳) و، هـ ب، الف (۴) و، ج، هـ ب

۱۰۴. ۴- بیت: «کبوتری که دگر آشیان نخواهد دید / قضا همی بردش تا به سوی دانه و دام»، با کدام بیت قرابت مفهومی ندارد؟

(سراسری ریاضی، ۹۳)

- (۱) نیک بنگر که کجا می‌بردت گیتی
(۲) من آن رنگین نوا مرغم که در هر گلشنی باشم
(۳) آن که تن پوش بهارش از خز و سنجاب بود
(۴) اهل دنیا چون مسافر خفت و خوابی دید و رفت
- چو همی تازی بر مرکب رهوارش
ز دست یکدگر گل‌ها ربایند آشیانم را
گو زمستان باش تنها یک کفن پوشید و رفت
در مسافر خانه دنیا شبی خوابید و رفت

(سراسری هنر- ۹۴)

۱۰۵. ۵- مفهوم کنایی «سپر انداختن» در کدام بیت آمده است؟

- (۱) اگر قبـــــول کنی سر نهیم بر قدمت
(۲) تو رها کن ســـــر به مهر این واقعه
(۳) به کنج میکده گریان و سرفکنده شوم
(۴) شهریان را سیر چشم از جود کردن همّت است
- چو بت پرست که در پیش بت نماز آرد
مرد حق شو روز و شب چون رابعه
چرا که شرم همی آیدم ز حاصل خویش
در بیایان خیمه چون حاتم نمی‌باید زدن

پیمانه ۱۵

۱۰۶. ۱- کدام بیت با عبارت «... ولیکن به ایشان مولع نباش، تا همچنان که هنر ایشان بینی، عیب نیز بتوانی دید» تناسب معنایی دارد؟

(آزمون کانون، ۲۱ آبان ۹۵)

- (۱) چون غرض آمد هنر پوشیده شد
(۲) عیب یاران و دوستان هنر است
(۳) به منت دگران خو مکن که در دو جهان
(۴) عالم شهر گو مرا وعظ مگو که نشوم
- صد حجاب از دل به سوی دیده شد
سخن دشمنان نه معتبر است
رضای ایزد و انعام پادشاهت بس
پیر محله گو مرا توبه مده که بشکنم

(آزمون کانون، ۸ بهمن ۹۵)

۱۰۷. ۲- کدام بیت با مصراع «من گوش استماع ندارم لمن تقول» قرابت معنایی دارد؟

- (۱) واعظ ما بوی حق نشنید بشنو کاین سخن
(۲) رموز مستی و رندی ز من بشنو نه از واعظ
(۳) خوش آن که در صباوت (طفولیت) قدر پدر شناخت
(۴) اگر ز مردم هشیاری ای نصیحتگو
- در حضورش نیز می‌گویم نه غیبت می‌کنم
که با جام و قدح هر دم ندیم ماه و پروینم
شاد آنکه در جوانی پسند پدر شنید
سخن به خاک می‌فکن چرا که من مستم

(کتاب درسی، صفحه ۱۷)

۱۰۸. ۳- مفهوم کدام بیت از عبارت «تا توانی از نیکی کردن میاسا» دور است؟

- (۱) یکی خوب مایه است نیکی به جای
(۲) بد می‌کنی و نیک طمع می‌داری
(۳) به نیکی گرای و میازار کس
(۴) تو نیکی می‌کن و در دجله انداز
- که سود است از وی به هر دو سرای
نیکی نبود سزای بد کرداری
ره رستگاری همین است و بس
که ایزد در بیابانت دهد باز

(کتاب درسی، صفحه ۱۷)

۱۰۹. ۴- کدام گزینه با مفهوم «گندمنمای جو فروش مباش» قرابت مفهومی ندارد؟

- (۱) رو رو جانا همی غلـــــط پنداری
(۲) تو آن گندمنمای جوفروشی
(۳) همه گندم نمای جو دارند
(۴) به بازار گندم‌فروشان گرای
- گندم نتوان درود چون جو کاری
که در گندم جو پوسیده پوشی
همه گل صورت‌اند و پر خارند
که این جو فروش است و گندم‌نمای

(کتاب درسی، صفحه ۱۷)

۱۱۰. ۵- مفهوم عبارت «به هر نیک و بد، زود شادان و زود اندوهگین مشو.» در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) به شادی دار دل را تا توانی
(۲) چه بندی دل اندر ســـــرای سپنج
(۳) گر خندیدم ز خنده‌ام دل نـــــگشاد
(۴) ننالم از غم هجرت چو وصل حاصل اوست
- کـــــه بغزاید ز شادی زندگانی
چه نازی به گنج و چه نالی ز رنج
گـــــر نالیدم ز ناله کارم نـــــگشود
که زیر رنج بود گنج‌های پنهانی

۱۱۱. ۱- مفهوم بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

«چه باید نازش و نالش بر اقبالی و ادباری

- (۱) تا توانی از نیکی کردن میاسا و خود را به نیکوکاری به مردم نمای.
- (۲) هر که داد از خویشتن بدهد، از داور مستغنی باشد.
- (۳) بدان کوش که به هر محالی از حال و نهاد خویش بنگردی.
- (۴) به هر نیک و بد، زود شادان و زود اندوهگین مشو.

۱۱۲. ۲- مفهوم بیت زیر، از کدام بیت، دریافت می‌شود؟

«اشتر به شعر عرب در حالت است و طرب

گر ذوق نیست تو را کژ طبع جانوری»

- (۱) تا جلوه کرد لیلی محمل‌نشین من
- (۲) نه مطرب که آواز پای ستور
- (۳) بانگ حدی بشنو و صوت درای
- (۴) زند به نغمه داوود طعنه صوت و صدایش

۱۱۳. ۳- مفهوم همه ابیات یکسان است به جز:

- (۱) کسی کش خرد رهنمون است هرگز
- (۲) مکن با اهل جهل ای یار صحبت
- (۳) آب چون در روغن افتد ناله خیزد از چراغ
- (۴) دوری ز کسی کز او نیاسایی به

۱۱۴. ۴- بیت زیر، با کدام بیت، قرابت مفهومی دارد؟

«گبوتری که دگر آشیان نخواهد دید

قضا همی بردش تا به سوی دانه و دام»

- (۱) در شبستان رضا تیغ زبان شکوه نیست
- (۲) نیست امید صلاحی ز فساد حافظ
- (۳) قضا روزگاری ز من در ربود
- (۴) به دست حیلت و افسون سپر نشاید ساخت

۱۱۵. ۵- مفهوم بیت زیر، از کدام بیت دریافت می‌شود؟

«دمی آب خوردن پس از بدسگال

به از عمر هفتاد و هشتاد سال»

- (۱) از دست تو مشت بر دهان خوردن
- (۲) خوشا وقت مجموع آن کس که اوست
- (۳) کسی را که دانی که خصم تو اوست
- (۴) گر خویش دشمن، شهود دوستدار

(کتاب درسی، صفحه ۱۷)

(سراسری انسانی، ۹۷)

(سراسری هنر، ۹۷)

(سراسری خارج از کشور، ۹۶)

(سراسری ریاضی، ۹۶)

۱۰

تست

پیمانه ۱۷ - ویژه‌ی برترها

صفحه ۱۰ تا ۲۶ فارسی ۱

(آزمون کانون، ۵ آبان ۹۶)

۱۱۶. ۱- چه تعداد از واژه‌های زیر نادرست معنا شده است؟

(فرج: گشایش)، (ورطه: نظیر)، (بله: رها)، (اوان: وقت)، (تکریم: گرامیداشت)، (پلاس: جامه‌ای کم‌ارزش)، (دانگ: یک‌ششم چیزی)، (دوات: مرکب‌دان)، (مفتاح: کلید)، (لهو: جوانی)

- (۱) یک
- (۲) دو
- (۳) سه
- (۴) چهار

(آزمون کانون، ۱۹ آبان ۹۶)

۱۱۷. ۲- واژه‌های «زهره‌در، ورطه، بدسگال، طرب» به ترتیب چه معنایی دارند؟

- (۱) ترسناک، مهلکه، بداندیش، شادی
- (۲) ترسناک، هلاکت، بداندیش، شاد
- (۳) ترس، زمین پست، بدخواه، شادمانی
- (۴) ترس، بی‌فایده، بدخواه، مسرور

۱۱۸. ۲- در کدام گزینه غلط املایی وجود ندارد؟

- (۱) گفتم عشقت غرابت و خویش من است
- (۲) خصم سرکش شود از راه تحمّل مقلوب
- (۳) رو مسخره‌گی پیشه کن و مطربی آموز
- (۴) مکن به لهو و لعب صرف، نوجوانی را

(آزمون کانون، ۲۰ مهر ۹۷)

غم نیست غم از دل بداندیش من است
خاک خاموش به از آب کند آتش را
تا داد خود از مهتر و کهتر بستانی
به خاک شوره مریز آب زندگانی را

۱۱۹. ۴- در کدام بیت جنبه ادبیات تعلیمی بیشتر دیده می‌شود؟

- (۱) به عزم توبه سحر گفتم استخاره کنم
- (۲) زاهدی گر گویدت از باده‌نوشی توبه کن
- (۳) گویی که برو توبه کن از باده‌پرستی
- (۴) چون نماندی نرد عمر و هیچ از عمرت نماند

(آزمون کانون، ۵ آبان ۹۶)

بهار توبه‌شکن می‌رسد چه چاره کنم
جرعه‌ای در کام جانش ریز گو خاموش کن
زنهار مگو خواجه که من آن نتوانم
توبه کن امروز تا فردا نمائی شرمسار

۱۲۰. ۵- نقش دستوری کدام کلمه مشخص شده در بیت، «مفعول» است؟

- (۱) آن جاست برگ عیش که هر سو فشانده‌اند
- (۲) در ملک عشق هر که شفا یابد از مرض
- (۳) گه گه فتد ز طلاق دل دوستان ولی
- (۴) حیران اطوار خودم درمأنده کار خودم

(آزمون کانون، ۲۱ مهر ۹۶)

پروانه‌های سوخته پرها و بال‌ها
رسوای خلق گردد و گویند سال‌ها
خورشید را زیان نرسد از زوال‌ها
هر لحظه دارم نیتی چون قرعه رمال‌ها

۱۲۱. ۶- یکی از آرایه‌های مقابل کدام گزینه درست نیست؟

- (۱) دل من در هوس روی تو ای مونس جان
- (۲) خوش آن کز گریه بودی گرد من دریا و بر حال
- (۳) قول دم حافظ برآز دل غم دیرینه «حزین»
- (۴) نک نوبهار آمد کز او سرسبز گردد عالمی

(آزمون کانون، ۵ بهمن ۹۷)

خاک راهی است که در دست نسیم افتاده است (تشخیص، تشبیه)
زندندی فقهه آن نازنین کبکان ز ساحل‌ها (اغراق، استعاره)
ای صبا نکهستی از خاک ره یار، بیار (واج‌آرایی، تضمین)
چون یار من شیرین دمی چون لعل او حلواگری (حسن‌آمیزی، جناس)

۱۲۲. ۷- بیت کدام گزینه با بیت زیر قرابت معنایی بیشتری دارد؟

- «تا تو را جای شد ای سرو روان در دل من»
- (۱) در عشق او دلی است مرا بی‌خبر ز خویش
 - (۲) کاش کان دلبر عیار که من کشته‌ اویم
 - (۳) بر دل من تا خیال آن پری‌پیکر، گذشت
 - (۴) ای ز ناوک‌های پیشین جان و دل مجنون تو

(آزمون کانون، ۱۹ آبان ۹۶)

هیچ کس می‌نپسندم که به جای تو بود
وز هر چه زین گذشت خبر نیست دیگرم
بار دیگر بگذشتی که کند زنده به بویم
کافرم گر در خیالم، صورتی دیگر گذشت
تیر دیگر در کمان لطف نه آن‌ها گذشت

۱۲۳. ۸- کدام بیت با سایر ابیات تفاوت مفهومی دارد؟

- (۱) دوستان را دیده‌های عیب‌بین پوشیده است
- (۲) پرده مردم دریدن پرده عیب خود است
- (۳) به عیب خویش بپرداز تا شوی بی‌عیب
- (۴) با هزاران چشم می‌جوئیم عیب خویش را

(آزمون کانون، ۲۰ مهر ۹۷)

عیب خود را از زبان دشمنان باید شنید
عیب خود می‌پوشد از چشم خلاق عیب‌پوش
مباش آینه عیب دیگران زنهار
چون رسد نوبت به عیب خلق، ستاریم ما

۱۲۴. ۹- مفهوم کدام گزینه با مصراع «شکر نعمت، نعمت افزون کند» قرابت مفهومی ندارد؟

- (۱) نیافرید خدایت به خلق حاجتمند
- (۲) خردمند طبعان منت‌شناس
- (۳) به جز شکر نعمت نگیرد که شکر
- (۴) نعمت آن راست زیادت که همه شکر کند

(آزمون کانون، ۲۰ مهر ۹۷)

به شکر نعمت حق در به روی خلق میند
بدوزند نعمت به میخ سیاس
عقاب است و نعمت چو کبک دری
تو نه‌ای از در نعمت که همه کفرانی

۱۲۵. ۱۰- عبارات زیر با همه ابیات قرابت مفهومی دارد؛ به جز ...

- (۱) این نصیحت نزد تو چون ماجراست
- (۲) «اوحدی» پند لطیف است و نصیحت، لیکن
- (۳) از پی عشق نصیحت چه کنی خسرو را
- (۴) نغمه عشاق را شرط است حسن استماع

(آزمون کانون، ۷ فروردین ۹۸)

«با صدایی که به قول معروف، گویی از ته چاه درمی‌آمد، با زهر خندی گفت: داد زنن؛ من گوش استماع ندارم، لمن تقول.»

پند من در گوش او باد هواست
با حریفان، عجب ار پند کسی بپذیرم
باری آن کس که نصیحت شوند عاقل هست
در حضور بلبلان چون گل سراپا گوش باش

سفر به بصره - شبی در کاروان

لغت و املا

صفحه ۳۰ تا ۲۶ فارسی ۱

پیمانه
۱۸
۵
تست

پیمانه ۱۸

(کتاب درسی، صفحه ۳۲، لغت، ترکیبی)

- (۲) (لنگ: جامه حمام)، (اهل: سزاوار)
(۴) (کرامت: جوانمردی)، (گسیل: فرستادن)

(آزمون کانون، ۲۱ آبان ۹۵)

که نیست سینه ارباب کینه محرم راز
من آن نیم که از این عشق بازی آیم باز
که کرد نرگس مستش سیه به سرمه ناز
جمال دولت محمود را به زلف ایاز

(آزمون کانون، ۶ بهمن ۹۶)

- (۲) سپردش بدو گفت بردارشان / از ایران به آن مرز بگزارشان
(۴) برفتند هر دو شده خاکسار / جهاندارشان رانده و کرده خوار

(کتاب درسی، صفحه ۳۲)

«پلاس پاره - گزاردن در حمام - رقععه و نامه - دیوانه گان - ادیب و فاضل - برهنه گی - گرمابه بان - اهل فضل - عذاب غرض - هدف و غرض - خوش منظر و متواضع - مصلخ گرمابه - عذر خاستن - بر پای خواستن»
(۱) چهار (۲) پنج (۳) شش (۴) هفت

(آزمون کانون، ۲۰ مهر ۹۷)

- (ب) (صحبت: دوستی)، (انعام: دهش)
(د) (رقعه: نامه)، (فاضل: صاحب هنر)
(۲) الف، ب (۳) د، ب (۴) الف، ج

۱۲۶. ۱- در همه گزینها به استثنای ... معنی هر دو واژه درست است.

- (۱) (منظر: چهره)، (ادیب: بسیار دان)
(۳) (اعرابی: مرد نازی)، (مصلخ: کفش کن)

۱۲۷. ۲- کدام بیت، غلط املائی دارد؟

- (۱) غم حبیب نهن به ز گفت و گوی رقیب
(۲) اگرچه حسن تو از عشق غیر مستغنی است
(۳) چه فتنه بود که مشاطه غزا انگیخت
(۴) غرض کرشمه حسن است و نه حاجت نیست

۱۲۸. ۳- کدام بیت، غلط املائی دارد؟

- (۱) سخن چون به سر برد شاه زمین / سیه پیل را خواند و کرد آفرین
(۳) فرستادگان سپهدار چین / ز پیش جهانجوی شاه زمین

۱۲۹. ۴- در گروه کلمات زیر، چند غلط املائی وجود دارد؟

«پلاس پاره - گزاردن در حمام - رقععه و نامه - دیوانه گان - ادیب و فاضل - برهنه گی - گرمابه بان - اهل فضل - عذاب غرض - هدف و غرض - خوش منظر و متواضع - مصلخ گرمابه - عذر خاستن - بر پای خواستن»
(۱) چهار (۲) پنج (۳) شش (۴) هفت

۱۳۰. ۵- برخی از معانی واژه‌های کدام گزینه، نادرست است؟

- (الف) (اعرابی: صحرانشین)، (برکات: افزایش)
(ج) (فَرَج: رهایی)، (اهلیت: بزرگواری)
(۲) الف، ب (۳) د، ب (۴) الف، ج

دستور

صفحه ۳۰ تا ۲۶ فارسی ۱

پیمانه
۱۹
۵
تست

پیمانه ۱۹

(آزمون کانون، ۱۹ آبان ۹۶)

شدم به رغبت خویشش کمین غلام و نشد
کار ما بارخ ساقی و لب جام افتاد
بر این دل کز محبت سرد شد آتش فشانی کو
و اکنون شدم به مستان چون ابروی تو مایل

(آزمون کانون، ۵ آذر ۹۵)

نمی‌کنی به ترخم نطاق سلسله سست
هر دم آید غمی از نو به مبارک بادم
شادیت مبارک باد ای عاشق شیدایی
که کس مباد ز کردار ناصواب خجل

۱۳۱. ۱- کدام واژه مشخص شده، نقش دستوری متفاوتی دارد؟

- (۱) به لایه گفت شی میر مجلس تو شوم
(۲) آن شد ای خواجه که در صومعه بازم بینی
(۳) نگاه گرم آتش در حریف‌انداز می‌خواهم
(۴) در عین گوشه‌گیری بودم چو چشم مست

۱۳۲. ۲- نقش دستوری کدام واژه متفاوت است؟

- (۱) شدم ز دست تو شیدای کوه و دشت و هنوز
(۲) تا شدم حلقه به گوش در می‌خانه عشق
(۳) حافظ شب هجران شد بوی خوش وصل آمد
(۴) به وقت گل شدم از توبه شراب خجل

(آزمون کانون، ۳ آذر ۹۶)

۱۳۳. ۲- نقش دستوری کدام واژه مشخص شده با نقش دستوری واژه «عقل» در بیت زیر یکسان است؟

- «دوش مرغی به صبح می‌نالید
 (۱) به مجلس کرم از ساقی‌ای طلب کن جام
 (۲) حسن تو دارد دو حق بر من محزون که هست
 (۳) خورشید اگر صعود کند صد هزار قرن
 (۴) می‌برد از ازدها افعی رمحس سق

(کتاب درسی، صفحه‌های ۳۰ تا ۳۶، واژگان ترکیبی)

- فراغت از تو میسر نمی‌شود ما را
 این گدا بین که چه شایسته انعام افتاد
 گنه ببخشد و بر عاشقان ببخشد
 امین کز تو ترسد امینش مدار

۱۳۴. ۴- در کدام گزینه واژه‌های هم‌خانواده به کار نرفته است؟

- (۱) اگر تو فارغی از حال دوستان یارا
 (۲) هر دمش با من دلسوخته لطفی دگر است
 (۳) طمع ز فیض کرامت مبر که خلق کریم
 (۴) خداترس باید امانت گزار

۱۳۵. ۵- نوع فعل «شد» در مصراع «از سر پیمان برفت با سر پیمانه شد» با مفهوم واژه ردیف در کدام گزینه یکسان است؟

(آزمون کانون، ۷ فروردین ۹۷)

- (۱) ارغوان جام عقیقی به سمن خواهد داد
 (۲) رقیب آزارها فرمود و جای آشتی نگذاشت
 (۳) مرا روز ازل کاری به‌جز رندی نفرمودند
 (۴) مطربا مجلس انس است غزل خون و سرود
- (۱) چشم نرگس به شقایق نگران خواهد شد
 مگر آه سحرخیزان سوی گردون نخواهد شد
 هر آن قسمت که آن‌جا رفت، از آن افزون نخواهد شد
 چند گویی که چنین است و چنان خواهد شد

آرایه‌های ادبی

صفحه ۲۰ تا ۳۶ فارسی ۱

بیمانه
 ۲۰
 تست

پیمانه ۲۰

(آزمون کانون، ۱۹ آبان ۹۶)

- شب: رکن نخست (مشبّه)
 زنجیر: رکن دوم (مشبّه‌به)
 دیده: رکن دوم (مشبّه‌به)
 فرهاد: رکن نخست (مشبّه)

- هیچ دانی که شب هجر تو چون می‌گذرانند
 که همه خلق جهانم ز کمندت نجهانند
 آیم این طایفه بی روی تو بر لب نچکانند
 همچو فرهاد به‌جز شربت زهرم نچشانند

۱۳۶. ۱- دربارهٔ ارکان تشبیه در کدام بیت، اطلاعات درستی داده شده است؟

- (۱) ای که بر خسته‌دلان می‌گذری از سر حشمت
 (۲) آن چنان بسته زنجیر سر زلف تو گشتم
 (۳) به‌جز از مردمک دیده اگر تشنه بمیرم
 (۴) صبر تلخ است و طیبیان ز شکرخنده شیرین

(آزمون کانون، ۳ آذر ۹۶)

- مشرق کف ساقیش دان، مغرب لب یار آمده
 باران اجابت تو را می‌طلبم
 بلبل ساز تو را دیده هم‌آواز امشب
 فتاده بر سر ره من به سایه می‌مانم

۱۳۷. ۲- تعداد تشبیه‌های کدام بیت بیشتر است؟

- (۱) می‌آفتاب زرفشان، جام بلورش آسمان
 (۲) در خاک طلب بذر دعا کاشته‌ام
 (۳) مرغ دل در قفس سینۀ من می‌نالند
 (۴) تو آفتاب منبری که می‌روی ز سرم

(آزمون کانون، ۱۸ فروردین ۹۶)

- که نیست بحر غم را به دیده پایابی»
 (۲) جان
 (۴) غم

۱۳۸. ۳- مشبّه تشبیه بیت زیر کدام است؟

- «معین است کزین ورطه جان برون نبرم
 (۱) ورطه
 (۳) بحر

(کتاب درسی، آرایه)

- وز نام چه پرسى که مرا ننگ ز نام است
 که مست جام غروریم و نام هشیاری است
 گفتا قبول کن سخن و هر چه باد باد
 این بس که نام من برود بر زبان دوست

۱۳۹. ۴- در همهٔ گزینه‌ها به‌جز گزینهٔ ... آرایهٔ «جناس» به کار رفته است.

- (۱) از ننگ چه گویی که مرا نام ز ننگ است
 (۲) بیار باده که رنگین کنیم جامهٔ زرق (دروغ)
 (۳) گفت به بباد می‌دهد باده نام و ننگ
 (۴) هیهات کام من که برآرد در این طلب

(کتاب درسی، آرایه)

- اما پوری به دیدن دیوان نیامدی
 چشمهٔ چشمم پر از گوهر شود دریا صفت
 وز من رها سازد مرا بیگانه از خویشم کند
 شب زمانی که در آن طرهٔ موی تو کشند

۱۴۰. ۵- در کدام گزینه «جناس‌ها» آرایهٔ «تضاد» نیز ساخته‌اند؟

- (۱) دیوان حافظی تو و دیوانۀ تو من
 (۲) هر سحر بی‌شام زلفین تو ای حوراصفت
 (۳) سوزد مرا سازد مرا در آتش اندازد مرا
 (۴) روز ایشان بود آن‌گه که به رویت نگرند

۱۴۱. ۶- در همهٔ ابیات، تعداد تشبیه‌ها، یکسان است؛ به جز:

- (۱) سرو رفتاری صنوبر قامتی
- (۲) مرا دلی است گرفتار عشق دلداری
- (۳) همای فری طاووس حسنی و طوطی نطقی
- (۴) بنفشه زلفی نسرين بری سمن بوی

(سراسری تجربی، ۹۷)

- ماه رخساری ملایک منظری
- سمن بری، صنمی، گلرخی، جفاکاری
- به گاه جلوه‌گری چون تذر و رفتاری
- که ماه را بر حسنش نماند بازاری

۱۴۲. ۷- آرایهٔ نوشته‌شده در مقابل کدام مصراع نادرست است؟

- (۱) چو در وقت بهار آبی پدیدار
- (۲) گر هزاران دام باشد هر قدم
- (۳) گفتم زمان عشرت دیدی که چون سرآمد
- (۴) شبی چون چاه بیژن تنگ و تاریک

(آزمون کانون، ۵ مرداد ۹۷)

- حقیقت، پرده‌برداری ز رخسار (کنایه)
- چون تو با مایی نباشد هیچ غم (استعاره)
- گفتا خموش حافظ، کاین غصه هم سرآید (تضاد)
- چو بیژن در میان چاه او، من (تشخیص)

۱۴۳. ۸- کدام گزینه، آرایه‌های بیت زیر را نشان می‌دهد؟

- «مهر بر لب زده چون غنچه و رنگین‌سخن‌اند»
- (۱) تشبیه، کنایه، متناقض‌نما، حس آمیزی
 - (۲) تشبیه، کنایه، تلمیح، استعاره، ایهام
 - (۳) جناس، تشبیه، استعاره، کنایه

(آزمون کانون، ۵ بهمن ۹۷)

- چشم پوشیده و صد گونه تماشا دارند»
- (۲) حس آمیزی، تلمیح، استعاره، ایهام
- (۴) مجاز، تشبیه، مراعات‌نظیر، جناس

۱۴۴. ۹- در ابیات ... و ... به ترتیب واژه‌ای هم‌خانواده با «مألوف» و «توئد» آمده است.

- (الف) تو امید ملک حسنی به حقیقت ای دریغا
 - (ب) در مذهب طریقت خامی نشان کفر است
 - (ج) دامن اولاد حیدر گیر و از طوفان مترس
 - (د) از جنس نبود حیرتی بی‌جنس نبود الفتی
- (۱) الف، ب
 - (۲) د، ب
 - (۳) الف، ج
 - (۴) د، ج

(آزمون کانون، ۵ مرداد ۹۷)

- اگر التفات بودی به فقیر مستمندت
- آری طریق دولت چالاکي است و چستی
- گرد کشتی گیر و بنشان این فزع اندر پسین
- تو این نه‌ای و آن نه‌ای با این و آن آمیختی

۱۴۵. ۱۰- در کدام گزینه آرایهٔ «تضاد» نمی‌یابید؟

- (۱) آه از آن نرگس جادو که چه بازی انگیخت
- (۲) شاه بیدار بخت را هر شب
- (۳) حافظ ار خصم خطا گفت نگیریم بر او
- (۴) چشمی که نبیند ره حق کوری به

(آزمون کانون، ۵ مرداد ۹۷)

- آه از آن مست که با مردم هُشیار چه کرد
- ما ننگهبان افسر و کلهمیم
- ور به حق گفت، جدل با سخن حق نکنیم
- صحبت که تقرّب نبود دوری به

معنی و مفهوم

صفحه ۳۰ تا ۳۶ فارسی ۱

پیمانه ۲۱

۱۰ تست

پیمانه ۲۱

۱۴۶. ۱- مفهوم کدام بیت از عبارت «این فصل بدان آوردم تا مردم بدانند که به شدتی که از روزگار پیش آید نباید نالید.» دور است؟

(آزمون کانون، ۲۱ آبان ۹۵)

- (۱) مرد آن است که در کشاکش دهر
 - (۲) پس از دشواری آسانی است ناچار
 - (۳) سختی ایام نتواند مرا خاموش کرد
 - (۴) با تهی‌دستان ندارد سختی ایام کار
- (۱) سنگ زیرین آسیا باشد
 - (۲) ولیکن آدمی را صبر باید
 - (۳) خنده‌ها چون کبک در کوه و کمر باشد مرا
 - (۴) سرو بی‌حاصل ز سنگ کودکان آزاده است

(آزمون کانون، ۱۹ آبان ۹۶)

۱۴۷. ۲- کدام ابیات با بخش نخست عبارت زیر قرابت معنایی بیشتری دارد؟

«بلبلان را دیدم که به نالشی درآمده بودند از درخت و کبکان از کوه و غوکان در آب و بهایم از بیشه؛ اندیشه کردم که مروّت نباشد همه در تسبیح و من به غفلت، خفته.»

- (۱) روزی که برفند حریفان پی هر کار / زاهد سوی مسجد شد و من جانب خمار
- (۲) من یار طلب کردم و او جلوه‌گه یار / حاجی به ره کعبه و من طالب دیدار / او خانه همی جوید و من صاحب خانه
- (۳) هر در که ز من صاحب آن خانه تویی تو / هر جا که روم پرتو کاشانه تویی تو
- (۴) در می‌کده و دیر که جانانه تویی تو / مقصود من از کعبه و بتخانه تویی تو / مقصود تویی کعبه و بتخانه بهانه
- (۵) عاقل به قوانین خرد راه تو پوید / دیوانه برون از همه آیین تو جوید
- (۶) تا غنچهٔ بشکفتهٔ این باغ که بوید / هر کس به زبانی صفت حمد تو گوید / بلبل به غزل خوانی و قمری به ترانه
- (۷) بیچاره بهائی (شاعر) که دلش زار غم توست / هر چند که عاصی است، ز خیل خدم توست
- (۸) امید وی از عاطفت دم‌بدم توست / تقصیر خیالی به امید کرم توست / یعنی که گنه را به از این نیست بهانه

۱۴۸. ۲- مفهوم کلی بیت کدام گزینه به عبارت زیر نزدیک است؟

(آزمون کانون، ۵ آذر ۹۵)

- «و این فصل بدان آوردم تا مردم بدانند که به شدتی که از روزگار پیش آید، نباید نالید و از فضل و رحمت کردگار، نومید نباید شد.»
- (۱) در همه کاری که گرایی نخست
 - (۲) ز سنگ آسیا زیرین حمل است
 - (۳) خنده که نه در مقام خویش است
 - (۴) خویشتن آرای مشو چون بهار

۱۴۹. ۴- کدام بیت مفهوم متفاوتی دارد؟

(آزمون کانون، ۵ آذر ۹۵)

- (۱) مملکتی بهتر ازین ساز کن
 - (۲) هر چه دهد مشرقی صبح بام
 - (۳) چنین است رسم سرای درشت
 - (۴) منزل فانیس قرارش مبین
- خوش‌تر ازین حجره دری باز کن
مغربی شام ستانده به وام
گهی پشت بر زین، گهی زین به پشت
باد خزانست بهارش مبین

۱۵۰. ۵- کدام ابیات با بخش نخست عبارت زیر نزدیکی معنایی بیشتری دارد؟

(آزمون کانون، ۳ آذر ۹۶)

- «بلبلان را دیدم که به نالشان درآمده بودند از درخت و کبکان از کوه و غوکان در آب و بهایم از بیشه؛ اندیشه کردم که مروّت نباشد همه در تسبیح و من به غفلت، خفته.»
- (۱) چرخ آستان در گهت شیران عالم رو بهت
 - (۲) ذرات عالم از علی تا نقطه تحت‌الثری
 - (۳) وصفت که جان افزایشم گرچه زبان بگشایم
 - (۴) چون وصف تو بی چون بود از حدّ عقل افزون بود
- حیران بمانده در رهت پیر و جوان سبحانه
تسبیح تو گوید همی کای غیب‌دان سبحانه
نه در عبارت آیدم نه در بیان سبحانه
هم از یقین بیرون بود هم از گمان سبحانه

۱۵۱. ۶- مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات متفاوت است؟

(کتاب درسی، صفحه ۳۲)

- (۱) بر هیچ کس نماند که رحمت نکرده‌ای
 - (۲) نومید مشو ز رحمت یزدان
 - (۳) ایزد چو بخواهد که گشاید در رحمت
 - (۴) چوون تو خجل‌وار بر آری نفس
- کز رحمت آفرید خداوند ذات تو
سبحانه لا اله الا هو
دشواری آسان شود و صعب میسر
فضل کند رحمت فریادرس

۱۵۲. ۷- کدام گزینه با عبارت زیر از ناصر خسرو قرابت مفهومی دارد؟

(کتاب درسی، صفحه ۳۲)

- «... و این هر دو حال در مدت بیست روز بود و این فصل بدان آوردم تا مردم بدانند که به شدتی که از روزگار پیش آید، نباید نالید و از فضل و رحمت کردگار، ناامید نباید شد.»
- (۱) یک ره همه نعمت است و راحت
 - (۲) نداند کسی قدر روز خوشی
 - (۳) بترس سخت ز سختی چو کار آسان شد
 - (۴) خدا چون ببندد ز رحمت دری
- یک ره جز شدت و عنا (رنج) نیست
مگر روزی افتد به سختی کشی
که چرخ زود کند سخت کار آسان را
ز رحمت گشاید در دیگری

۱۵۳. ۸- مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات متفاوت است؟

(کتاب درسی، صفحه ۳۲)

- (۱) چنین است گردنده گوژپشت
 - (۲) چنین است رسم سرای درشت
 - (۳) چنین است رسم سرای فریب
 - (۴) چنین است رسم سرای سپنج
- چو نرمی نمودی بیابای درشت
گهی پشت به زین، گهی زین به پشت
گهی بر فراز و گهی بر نشیب
گهی ناز و نوش و گهی درد و رنج

۱۵۴. ۹- بیت زیر، با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟

(سراسری تجربی، ۹۶)

- «سرود عشق ز مرغان بوستان بشنو»
- (۱) هر گل و برگی که هست یاد خدا می‌کند
 - (۲) سرو شد افراخته کار چمن ساخته
 - (۳) سر باغ و بوستانم به چه دل بود نگارا
 - (۴) آینه خانه دل از زنگ اگر برآید
- جمال یار ز گل برگ سبز تابان شد
بلبل و قمری چه خواند، یاد خداوندگار
نعره زنان فاخته بر سر بید و چنار
که به چشم من جهان شد همه زنگار بی تو
هر برگ سبز این باغ طوطی خوش نوایی است

۱۵۵. ۱۰- مفهوم بیت: «برگ درختان سبز در نظر هوشیار / هر ورقش دفتری است معرفت کردگار»، با کدام بیت متناسب است؟

(سراسری ریاضی-۹۳)

- (۱) سرود عشق ز مرغان بوستان بشنو
 - (۲) بهار آمد و گلزار نور باران شد
 - (۳) ندا به ساقی سرمست گل عذار رسید
 - (۴) به غنچه گوی که از روی خویش پرده فکن
- جمال یار ز گل برگ سبز تابان شد
چمن ز عشق رخ یار، لاله افشان شد
که طرف دشت چو رخسار سرخ مستان شد
که مرغ دل ز فراق رخت پریشان شد